

BAILTEAN SEAN AGUS ÙR DHÙN ÈIDEANN

'S e Dùn Èideann prìomh bhaile Alba fad còrr air 500 bliadhna, agus dh'fhàs e dha-rìribh ainmeil airson a sgrìobhaichean, luchd-ealain, luchd-saidheans agus fheallsanaichean. Tha na seallaidhean iongantach, a tha rim faicinn air fàire ann, ainmeil air feadh an t-saoghail.

'S e aon de na deilbh-baile as àlainn a tha san t-saoghal a th'ann am Bailtean Sean agus Ùr Dhùn Èideann, nuair a thèid beachdachadh orra còmhla.

Chaidh an sgrìobhadh an toiseach le UNESCO mar Làrach Dhualchas na Cruinne ann an 1995, ag aithneachadh an ao-coltais comharraichte a tha eadar an Seann Bhaile meadhan-aoiseil agus am Baile Ùr Dheòrsach agus freagarrachd na h-ailtireachd.

TUILLEADH FIOSRACHAIDH

UNESCO
4 Place De Fontenoy, 75352 Paris 07SP, France
www.unesco.org

ALBA AOSMHOR
Taigh Longmore, Ionad Salisbury, Dùn Èideann EH9 1SH
Fòn: (+44) 0131 668 8600
www.historic-scotland.gov.uk

URRAS NÀISEANTA NA H-ALBA
Cidhe Hermiston, 5, Rathad Cultins, Dùn Èideann EH11 4DF
Post-d: information@nts.org.uk
www.nts.org.uk www.kilda.org.uk

DUALCHAS NA CRUINNE DHÙN ÈIDEANN
(EDINBURGH WORLD HERITAGE)
5, Clobhsa Bakehouse, 146 Canongate, Dùn Èideann EH8 8DD
Fòn: (+44) 0131 220 7720 Post-d: info@ewht.org.uk
www.ewht.org.uk

URRAS LANNRAIG NUADH
(NEW LANARK TRUST)
Làrach Dhualchas na Cruinne Lannraig Nuadh,
Siorrachd Lannraig a Deas ML11 9DB
Fòn: (+44) 01555 661345
www.newlanark.org

Air a chur an clò le Alba Aosmhor

Ìomhaighean © Alba Aosmhor, Dualchas na Cruinne Dhùn Èideann, Urras Nàiseanta na h-Alba agus Urras Lannraig Nuadh

Dùn Èideann

Lannraig Nuadh

LÀRAICHEAN DHUALCHAS NA CRUINNE ANN AN ALBA

'S e làraichean cultarail agus/no nàdarra, as a bheil luach barraichte agus uile-choitcheann, a tha ann an Làraichean Dhualchas na Cruinne. Tha iad air an cur air adhart len dùthchannan mhàthaireil airson an cuir ri Liosta Làraich Dhualchas na Cruinne. Tha àite fhaighinn air an Liosta bho Chomataidh Dhualchas na Cruinne aig Buidheann nan Dùthchannan Aonaichte airson Foghlaim, Saidheans agus Cultair (UNESCO) na fhìor urram. Tha e na dhearbhadh air aithneachadh eadar-nàiseanta air cho cudromach agus a tha na làraichean sin.

Tha còig Làraichean Dhualchas na Cruinne ann an Alba aig an àm seo, air an aithneachadh a chionns gu bheil iad luachmhor a thaobh raon de fheartan dualchasach, cultarail agus nàdarra. Tha Plana Riaghlaidh aig gach làrach, mar a tha air iarraidh le UNESCO. Tha na planaichean sin a' mìneachadh na tha cudromach agus luachmhor mu gach làrach. Tha iad a' toirt stiùiridh air mar a nithear co-dhùnaidhean mun deidhinn agus a' toirt fiosrachaidh mu na nithean a tha a' bagairt orra agus na cothroman a tha an cois gach làrach.

Aon uair 's gu bheil Làrach Dhualchas na Cruinne sgrìobhte air an Liosta tha dleasan ann an làrach sin a dhìon, a ghlèidheadh agus a thaisbeanadh do na ginealaich a tha ri teachd.

CRÌOCHAN ÌMPIREACHD NA RÒIMH (BALLA ANTONINE)

Bho chionn faisg air 2000 bliadhna b'è Balla Antonine a' chrìoch a bha air Ìmpireachd na Ròimhe anns an iar-thuath. Air a thogail le òrdugh Ìmpire Antoninus Pius as na bliadhnaichean an dèidh AD140, bha e a' dol bho far a bheil Ceann Fhàil an latha an-diugh air linne Foirthe gu Seann Chille Phàdraig air Abhainn Chluaidh.

Bha e sgrìobhte mar Làrach Dhualchas na Cruinne cultarail ann an 2008, a' dol na phàirt de Làrach Dhualchas na Cruinne, Crìochan Ìmpireachd na Ròimhe, còmhla ri Balla Hadrian agus na Limes Gearmailteach.

CRIDHE LINN ÙR NA CLOICHE ANN AN ARCAIBH

Bho chionn 5000 bliadhna thòisich na daoine ro-eachdraidheil a bha air eileanan Arcaibh a' togail charraighean iongantach le cloich. Ann an 1999 chaidh àireamh dhiubh sin a sgrìobhadh air Liosta Dhualchas na Cruinne mar Làrach Dhualchas na Cruinne, Cridhe Linn Ùr na Cloiche ann an Arcaibh.

Tha gach làrach an seo nan sàr annas-làimhe a thaobh an togail agus an dealbhadh cloiche. Còmhla, tha iad a' riochdachadh aon de na deilbh-tìre as beartaiche a tha buan o Linn Ùr na Cloiche air taobh an iar na Roinn Eòrpa.

LANNRAIG NUADH

Chaidh muilnean cotain dhrùidhteach Lannraig Nuadh a thogail le clach-ghainmhich le Albannach adhartach, Daibhidh Dale, ann am mòr-ghil ann an Siorrachd Lannraig, faisg air Easan ainmeil Chluaidh. Cha b' fhada gus an robh am baile aithnichte air feadh an t-saoghail is e fo stiùireadh lèirsinneach dearbh-chliamhain Dale, an tùsaire sòisealta Raibeart Owen.

Ann an 2001 sgrìobh UNESCO Lannraig Nuadh mar Làrach Dhualchas na Cruinne, ag aithneachadh cho brìgheil 's a bha e a thaobh a bhith na dheagh eisimpleir ann a leasachadh bhailtean gnìomhachail adhartach.

Lannraig Nuadh

HIORT

Tha eileanan Hiort anns a' Chuan Siar mu 100 mìle an iar air tìr-mòr na h-Alba.

Gu 1930 bha e na dhachaigh aig coimhearsnachd air leth agus tha e na àite barraichte airson eòin-mhara. Chaidh Hiort a sgrìobhadh an toiseach mar Làrach Dhualchas na Cruinne nàdarra ann an 1986. Anns an Iuchair 2004 chaidh seo a leudachadh gus àrainneachd na mara mun cuairt a ghabhail a-steach.

Anns an Iuchair 2006 chaidh Hiort a chur am measg an àireamh bheag de Làraichean Dhualchas na Cruinne san t-saoghal aig a bheil inbhe dhùbailte a thaobh fheartan nàdarra agus cultarail.

Hiort

Balla Antonine

Linn Ùr na Cloiche an Arcaibh